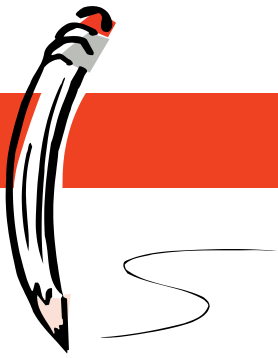


עיתון המועצה האזורית הערבה התיכונה

עיתון ערבות

גיליון 31 | סיון תשס"ח | יולי 2008





תודה לכם

בשמי ובשם צוות מערכת העיתון אני מודה לכל המברכים, הכותבים, המתקשרים והמסמסים.

אודה כי הופתעתי והתרגשתי ממבול הברכות ובמיוחד מפנייתו של עמי רוזנסקי, עורך עיתון "קו למושב" שהתלהב מהעיתון וביקש לפרסם 3 כתבות שלנו בעיתון אותו הוא עורך: מתפיל פארן, יחידת החילוץ והכתבה על קובי בן-שמחון.

היציאה לדרך חדשה מלווה בדרך כלל באי וודאות ביחס לתגובות הקוראים לשינוי. האם הם יתחברו למתכונת החדשה? האם אנחנו בכיוון הנכון?

מכתבים למערכת

מכתבים למערכת, הערות, הצעות לשיפור ותגובות יתקבלו בשמחה.

פקס: 08-6581487 נייד: 08-8666111
ossi@arava.co.il

עיתון ערבות

עורכת ראשית אוסי ניר

מו"ל מועצה אזורית ערבה תיכונה,

ספיר, ד.ג. ערבה 86825

המערכת 08-6592229, 052-8666111

כתבים שושי אליהו, ד"ר עירית

גרינשטיין, רונן לוי, רינת רוזנברג,

כרמית שירין, אמנון נבון, רינה פרץ-

גל ונועה ריבנברג

עריכה לשונית וקופירייטינג יואב שפר

עיצוב גרפי והפקה סטודיו ערבה

תמונת השער נוף ערבה

צילום גלעד לבני

אתר הערבה www.arava.co.il

בישיבת צוות המערכת הערכנו כי השינוי יתקבל בכרכה אם יתקיימו שני פרמטרים. האחד – מדור "מכתבים למערכת" יהיה זירה תוססת וצבעונית שהציבור ינצל אותה כדי להגיב, לשאול ולדווח, והשני – אם יתווספו לעיתון כותבים נוספים שירגישו כי הם רוצים להיות חלק ממנו.

ובכן, בשני התנאים עמדנו בנבונה. אני מודה לכל אלו שהרימו את הכפפה (ואת העכבר) וכתבו לנו. מבטיחה שגם בעתיד אפרסם את מכתביכם.

ברוח זו אני מזמינה אתכם להמשיך ולכתוב לנו על נושאים לשיפור, נושאים לשימור, נושאים שעל ליבכם וכל שתחפצו. נשמח לפרסם ולהגיב.

מדורים חדשים וכותבים נוספים (כולם בני עין יפה) הצטרפו לצוות המערכת: **אמנון נבון** יכתוב בכל גיליון את "רגע של היסטוריה", אנקדוטות וקוריוזים בערבה לאורך השנים, סיפורים מעניינים מחיי ההתיישבות בערבה ונוסטלגיה עם קריצה.

רינה פרץ-גל מנהלת שותפות 2000 ערבה-אוסטרליה תביא לנו בכל גיליון (מהגיליון הבא) מידע על השותפות ועל פעילות הסוכנות היהודית במדור "2000 ויותר".

נועה ריבנברג תערוך את המדור "את מי אתה מכיר". זהו טור מתגלגל שבו כל פעם מספרת דמות אחת את מי היא מכירה בערבה. הזוכה בטור הבכורה הוא יאיר לדרמן מצוקים ובגיליון הבא נדע את מי מכיר יאיר...

אני מזכירה לכם כי אנחנו עדין מחפשים שם חדש לעיתון. אם יש לכם רעיונות, אנא שתפו אותנו.

לצוות המערכת אני מודה מכל הלב על רוח ההתנדבות, עבודת הצוות הפוריה, שיתוף הפעולה ועל הרצון האמיתי ליצור משהו חדש ושונה לרווחת כולנו. ישר כוח! חופשת קיץ נעימה ובטוחה לכולנו.

אוסו ניר



גלגולה של תמונה

אוסו שלום,

תודה. קיבלתי היום את העיתון הקהילתי... נכון, הוא יותר של העם אבל הפורמט הקודם הכיל הרבה יותר אינפורמציה (גם מצולמת) ונושאי דיווח מגוונים.

מה שהכי מצא חן בעיני הוא דווקא

הכיתוב על החולצה של פטר שני

(בכתבה על יחידת החילוץ)

- We are too old for this shit

גדול!

אברר מי הנפיק את החולצה.

כן, ככה זה שמסתכלים על התמונות

בזכוכית מגדלת... (זה הזמן להודות

להלית ודרל קוזנס שהסבו את

תשומת ליבי).

המשיכי במלאכתך הנמרצת,

נ.ב. כדאי לרתום את אמנון נבון לפינה

קבועה לקראת השנה של 50 שנות

התיישבות בערבה.

אסתי סלע

קיבוץ מורן (לשעבר עין יפה)

בעיית חלוקה בעין ירב

עזרא שלום,
אני רוצה להודות לך על הרוח החדשה של עלון ערבות. הן על העיצוב המושך לקרוא ומשלנו והן על התוכן. פעם ראשונה שקראתי כתבות (ואת כולן) ולא רק חיפשתי תמונות של ילדי – או תמונות שאני צילמתי. ההרגשה טובה שהוא אכן עיתון קהילתי וכלי ביטוי של הקהילה ולא תעמולה של המועצה. כבר התנדבתי לסייע לאחד המדורים. דבר קטן – בעין ירב העיתון לא חולק בתאים. במקרה נתקלתי בארגז בחדר הדואר על הרצפה אז לקחתי אחד. אם כבר מדפיסים אותו לכל התושבים, רצוי לחלק בתאים. ישר כוח,

**אורית אביבי
עין ירב**

אורית שלום,
ראשית, בשם צוות המערכת, תודה רבה על המשוב.
בנוגע לחלוקת העיתון בעין ירב את צודקת. לפני מספר שנים נתקלנו בבעיה דומה בעין ירב ופתרנו אותה. להפתעתנו הבעיה חזרה ולכן גובש במועצה נוהל לחלוקת העיתון בתיאום מול מזכירות הישובים ואחראי היסעים. אנחנו מקווים שמעכשיו לא ניתקל שוב בבעיה בחלוקה, וכ-ו-ל-ם יוכלו ליהנות מהעיתון.

אולי

גם השכנים מפרגנים

שלום רב,
היה לי טוב לקבל את העיתון בדואר היום. זה עיתון מעוצב טוב, בעל תוכן מעניין, ערוך טוב + צילומים וגרפיקה – תענוג. אשמח להמשיך לקבל את העיתון, אתלה אותו בלוח המודעות שלנו בקיבוץ יהל. מקווה ליחסים טובים בינינו, הרי יהל קרוב אליכם...

רוזלי

חגיגות יום העצמאות ה-60

היה לי חסר בחגיגות העצמאות יצירה שלנו, תושבי הערבה. יום העצמאות ה-60 היה בסימן ילדים. ציפיתי לראות את הבנות רוקדות, ילדים שרים, מנגנים ורוקדים. ניתן היה להעלות את ילדי 48 לבמה ולהכירם, לשמוע את מקהלת הערבה במחרוזת שירי ארץ ישראל. אולי ידה האמונה של אילנה שגיא הייתה חסרה. את גידי גוב היה אפשר להזמין לאירועים אחרים מיום העצמאות. תודה לעושים, בבקשה שימרו על הערכים והתום שעדיין קיימים בערבה. בברכה והערכה,

**גידי בר-שלום
ספיר**

גידי שלום,

מבנה חגיגות יום העצמאות השנה שונה בידיעה ברורה שלא תשולב בו הפקה מקומית. ניתן היה כמובן להעלות את הכוחות המקומיים כפי שנעשה בעבר בהצלחה. בהפקת אירועים לציבור רחב יהיה תמיד מגוון רחב של תגובות, טובות יותר, וטובות פחות. אנו עושים את כל המאמצים לנסות ולקלוט לטעמה של מירב הקהילה. נמשיך לעשות זאת וכמובן נפיק לקחים מכל התגובות שהגיעו אלינו.

צוות מתנ"ס ערבה

עידן הברכות

לילה טוב (או אולי בוקר טוב!) רק היום זכינו תושבי עידן לקבל את עלון ערבות החדש (חדש בעיצובו). לצערי טרם הספקתי לקרוא את הכתבות אך למרות השעה המאוחרת לא יכולתי שלא לדפדף בעלון, ומה אגיד (אכתוב)?! פשוט לתפארת!!! העיצוב נראה מצוין, המדורים החדשים מעניינים ומושכים את העין. בקיצור – שדרוג לתפארת. כל הכבוד, ישר כוח, המשך שבוע נפלא,

**דיתה בראונשטיין
מושב עידן**



הי אסתי יקרה,
תודה רבה על הפידבק. ברמה הכללית אני מסכימה איתך אך הקהילה רצתה משהו אחר. בהחלט ניתן לקרוא לו עיתון קהילתי וקולה של הקהילה בהחלט נשמע. ההמלצה על אמנון נכון הייתה בול פגיעה ואני אדבר עימו. לגבי יחידת החילוץ – לא שמנו לב ונקרענו מצחוק.. כל הכבוד לך!

אולי

ולאחר מספר ימים כותבת שוב אסתי: תוצאות התחקיר: החולצה היא של צוות מד"מים (מדריכים מתקדמים) עין ירב 2000-2001 בקבוצה של גל שני (הבן של פטר, המערכת) וכתובים עליה שמותיהם – יעל, רון, נטע, גל ועופר.

תודה להלית שני

בכוונתנו להזמין לסיור באזור את מפקד פיקוד דרום, האלוף יואב גלנט ולהציג בפניו נושאים כמו הטיפול במובלעת צופר, פיתוח חקלאי ותיירותי לאורך הגבול, הכשרת שטחים ממזרח לגדר המערכת וכמובן שטחים ממוקשים המפריעים להמשך הפיתוח.

הכסף כבר מגיע

מזה מספר שנים ששני ישובים בערבה - עין יהב וחצבה - נמצאים בתהליך הכרה ככפרי תיירות.

אבל למרות שלהכרה זו משמעויות כלכליות מרחיקות לכת, התמיכה מצד משרדי התיירות והחקלאות בסך 2 מיליון ₪ לכל ישוב, ממאנת להגיע.

בישיבה שהתקיימה לאחרונה עם המשרד לפיתוח הנגב והגליל והרשות לפיתוח הנגב, נמסר כי הם יתאמצו להכניס את הישובים לתכנית העבודה 2009, ולהשלים את החסר.

שיר לשלום

ראשי הרשויות בערבה, חברי אודי גת, דב ליטבינוף ואני נפגשנו עם נשיא המדינה, שמעון פרס, כדי להציג לו הצעות לשיתוף פעולה הדוק יותר עם עמיתנו מירדן. הפגישה התקיימה ברוח טובה ונינוחה. בחרנו להציג את התוכניות המשותפות המתבצעות בעמק הערבה ואת הפוטנציאל הקיים בתחומי החקלאות התיירות.

קין אור

לא, זו לא שם של עוד קרן. זוהי קרן רותם מעין יהב שנקלטה לעבודה במועצה כמתאמת פרויקטים ומרכזת תחום האדמיניסטרציה של גיוס התרומות במועצה כך שהנושא יטופל על ידי גורם אחד.

לאור חשיבות הנושא החלטנו לשים דגש על גיוס כספים באופן מקצועי, לא מתפשר ושיטתי כדרך נוספת להגדיל את תקציב המועצה.

עיתון קהילתי הוא כלי ביטוי מצוין לקהילה ואני שמח על השימוש שאתם עושים בו. המשיכו לכתוב למערכת, המשיכו לפנות ולהסב את תשומת ליבנו לנושאים החשובים לכם. בראייה שלי, אין כמו דיאלוג והידברות חופשית בין המועצה לתושביה. תודה לאוסי ולחברי המערכת.

עובדים בצוות

לאחרונה הקמתי ארבעה צוותי עבודה. כל צוות מתמקד בנושא אחר שעל סדר יומה של המועצה. הצוותים עוסקים ב:

- פיתוח ואכלוס האזור
- מקורות תקציב למועצה
- חיזוק הישוב ספיר כמרכז אזורי
- שיפור השירות לתושב
- ומיצוב המועצה כממוקדת לקוח

הקבוצות כבר החלו בפגישות ופעילויות להשגת יעדיהן ואנו נציג את פעילות הצוותים במפגשים שיתקיימו בישובים במהלך חודשים יוני-יולי.

ועדת מנכ"לים

בגליון הקודם של העיתון דיווחנו על ביקורו של ראש הממשלה, אהוד אולמרט ועל החלטתו בדבר הקמת ועדת מנכ"לים. כגודל ההתרגשות לקראת ביקורו כך גם גודל הציפייה לקיום ההבטחות.

בשלושת החודשים האחרונים אנו עומדים בקשר רצוף ועקשני מול יחידת הבקרה והמעקב במשרד ראש הממשלה במעקב אחרי התכנסות הועדה. לנוכח ההתפתחויות האחרונות בממשלה והספק בדבר בחירות חדשות, אני חושש לקיומן של הבטחות וסיכומים.

נודע ליכישלביאסוף החומר בכל הקשור לוועדת המנכ"לים הסתיים והועבר לידי מנכ"ל משרד ראש הממשלה, רענן דינור, ובקרב אכן תכונס הוועדה. אנו לא

נחים לרגע ועוקבים כל העת עד לכינוס הוועדה. אני עומד בקשר ישיר עם רענן דינור וממתין להתקדמות. חוסר יציבות שלטונית כפי שחזינו בעבר עלול להיות בעוכרנו.

הכול בטוח

המועצה מקדמת תוכנית פיתוח גדולה הקשורה להמשך פיתוח חקלאי ותיירותי וקליטת תושבים נוספים באזור, כאשר היעד הינו הכפלת האוכלוסייה בתוך עשור. שטח המועצה המיועד לפיתוח, מצומצם בשל מגבלות שטח, גבול



צילום: אוסיניר

ומוקשים במזרח שטח אש ושמורות טבע במערב.

בחודש האחרון נפגשתי עם בכירים במערכת הצבאית ובמשרד הביטחון לרבות שר הביטחון, אהוד ברק, האלוף (במיל) עמוס גלעד, מפקד האוגדה, תא"ל יואל סטריק (עימו נערכו שלושה מפגשים וסיור בשטח), איתן ברושי, יועץ שר הביטחון להתיישבות שהגיע לסיור באזור, ועמיקם סבירסקי. כל זאת, על מנת לקדם את נושאי הפיתוח.

ובענייני חינוך

לאחר חודשים ארוכים מורטי עצבים, נפגשנו רועי פטריק ואנוכי, סוף-סוף עם מנכ"לית משרד החינוך, שלומית עמיחי. נושאי החינוך בערבה הם מורכבים. 500 תלמידים מכיתה א'-יב' וברצוננו לספק לכל אחד מהם את המקסימום. המשימה לא פשוטה כלל אך התרשמתי כי מנכ"לית המשרד הבינה כי יש למצוא פתרונות יצירתיים לאזור.

עם סיום שנת הלימודים אני מאחל לתלמידים ולמורים חופשת קיץ מהנה, נעימה ובטוחה.

אני מודה למרגלית מור על שנת ניהול לא קלה, לא פשוטה, מלאת אתגרים ומאחל לה ולסופי בן ארצי שנבחרה לנהל את בית הספר התיכון בשנה הבאה, הצלחה רבה והנאה. שלכם ובשביילכם,

עזרא רבינס
ראש המועצה

בסיס הקריטריונים שגובשו בוועדת גדיש בשנת 2001.

הנפגעות העיקריות מקיצוץ זה הן רשויות דלות אמצעים ונטולות אזורי תעשייה ומסחר כשלנו.

רפואה שלמה

באזור מרוחק מכל מרכז אורבני כשלנו, הזדקנות האוכלוסייה מעמידה את הנושא הרפואי בראש סדרי העדיפויות. חילופי תפקידים במערכת הבריאות מעכבים קידום נושאים שעל הפרק למורת רוחי ותסכולי. נושא מרפאה אזורית שב ועולה בהובלתם של נעמי בקר ואיתן ליפשיץ. רוב הישובים הביעו הסכמה לרעיון מתוך חשיבות הצורך. הועלו נושאים כמו אפשרות להתמחויות של האחיות האזוריות בתחומים שונים, שיפור השירות במרפאות האזוריות, הורדת הנטל ולחץ העבודה מהאחיות ושיפור השירות לתושב. סוכם כי ועדת בריאות אזורית תבחן את הנושא.



קרן רותם צילום: אוסי ניר

בשלב הראשון תעסוק קרן באיסוף וארגון החומרים שנצברו בשנים האחרונות, ובהמשך תהיה המתאמת מול גופים, קרנות ומשלחות המגיעות לאזור. בהצלחה לה ולנו. מילת המפתח - סבלנות.

די לקיצוץ

לאור הקיצוץ במענק האיזון נערכת המועצה למאמץ עילאי לאיזון התקציב והקטנת הגרעון. אנחנו מתמודדים מול קיצוצים ללא הפסקה של משרדי החינוך, הפנים והרווחה באופן שיטתי ומתמשך.

לדברי עדי אלדר, יו"ר מרכז השלטון המקומי, "אחרי שהמשלה עשתה את הרשויות חולות, היא נדרשה להבריא אותן. אין לי ספק, לולא השלטון המקומי, איכות החיים בישראל הייתה מתדרדרת".

לעומתו אומר אריה בר, מנכ"ל משרד הפנים, "מענקי האיזון עברו שינוי והוחלט להשוות את כולם למוצע. המדינה אינה מחלבה ולא כל הרשויות הן מקשה אחת. אנו נעזר לרשות מקומית שמתנהלת טוב. ואולם רשות שלא מתנהלת כמו שצריך, ראש הרשות צריך ללכת הביתה".

מענקי האיזון נקבעים לפי ההפרש בין ההוצאה הנדרשת לרשות כדי לספק לתושביה רשימת שירותים מינימאלית, לבין ההכנסה הפוטנציאלית שלה. הוצאות והכנסות אלו מחושבות על



ילדי כיתה ב' מביאים ביכורים למועצה. צילום: אוסי ניר

הצלחה עולמית



אילון גדיאל, מנהל המו"פ, השתתף בוועידת האו"ם לפיתוח בר-קיימא

כשבועיים הראשונים של חודש מאי נערך בבניין האו"ם בניו-יורק כנס של ועדת האו"ם לפיתוח בר קיימא. הוועדה מתכנסת כל שנה. בכל שנה שנייה יש כינוס לקבלת החלטות, ובשנה שלאחריה כינוס לדיווח והצעות.

הנושאים העיקרים לשנתיים הבאות הם חקלאות, מידבור, פיתוח אזורי ואפריקה. נתבקשתי על ידי מכון היצוא ומשרד החקלאות להצטרף כנציג הערבה לצוות הישראלי לכינוס.

הצוות כלל את ד"ר חורחה טרצ'יסקי ממשרד החקלאות, אבי מיגמי ממקורות, מיקי זיידה מרשות המים, נתן ברק מנטפים, רונית גולוויי ממכון היצוא ונציגים של המשרד להגנת הסביבה ומשרד החוץ (מש"ב). בראש המשלחת עמדה יעל שאלתיאלי, מנכ"לית משרד החקלאות.

הנושא המקשר בין כל המרצים היה החקלאות בערבה ואזור הערבה כסיפור הצלחה.

במהלך הכנס פעלנו בשיתוף עם אנשי משלחת ישראל לאו"ם ובהנחייתם.

השתתפנו במרכז למידה שבו כל משתתף הרצה לאנשי שגרירויות מ-30 מדינות במשך 40 דקות. לאחר ההסבר הראשוני היה דיון בהשתתפות הקהל.

לשמחתי, כל המצגות התרכזו בחקלאות בערבה ובהצלחותיה. את מסדרונות הבניין שבו התקיימה הוועידה עיטרו דוכנים שכללו חומרים, דפי מידע והסבר, שהיוו תפאורה מתאימה להרבה "שיחות מסדרון" בין היתר עם נציגים ממדינות אפריקה והפסיפיק.

לדברי המשלחת הישראלית באו"ם, השתתפותנו בוועידה הייתה מוצלחת ותרמה רבות לייצוג ול"סיפור הישראלי".

המצגות שלנו הועלו לאתר האו"ם מפגש מרגש היה עם אנשי קק"ל ניו-יורק (JNF) שבמהלכו עלו נושאים שונים ומעניינים.

הביקור היה מוצלח ונקווה שהקשרים וההיכרות שרקמו יניבו את הפירות הרצויים.

**אילון גדיאל
מנהל המו"פ**

מתפלפלים

יום עיון לסיכום עונת הפלפל בערבה התקיים לאחרונה בספיר.

כ-300 חקלאים ואנשי מקצוע מכל הארץ גדשו את אולם המופעים ע"ש רוזנטל באירוע שהפך למסורת בשנים האחרונות. המתכנסים שמעו הרצאות בנושאים מגוונים:

- ◀ סקירת גידול הפלפל בערבה ובארץ.
- ◀ ניתוח אקלימי של עונת הגידול.
- ◀ תיאור פעילות קרן נזקי טבע בערבה לאחר הקרה.
- ◀ ניתוח צרות-של-חורף ואירועים שונים שאירעו בפלפל בערבה.
- ◀ דיווח על ניסויים בגידול פלפל בליזימטרים, ללימוד מאזן קליטת המים והדשנים על ידי הצמח.
- ◀ סקירת הסיכונים הקיימים בגידול פלפל בבתי צמיחה בערבה.
- ◀ היכרות עם מזיק ישן-חדש בפלפל בערבה.
- ◀ דיווח על תוצאות ניסוי לכחינת השפעת "אחסון פרי הפלפל על השיח" (קטיף באיחור) על איכות הפרי.
- ◀ ניתוח מרכיבים שונים של שיווק הפלפל באנגליה.
- ◀ איציק פוסלסקי, שכיהן בתפקיד מדריך ארצי לגידול הפלפל, פרש משירות המדינה וסיים את תפקידו, מלווה בזר ברכות ותודות עם שי צנוע מחקלאי הערבה.
- ◀ עומר זידאן, סגן מנהל שה"מ הציג ביום העיון את מחליפו של איציק בתפקיד, אביתר איתאל, שימשיך למלא במקביל את מלאכת ההדרכה בערבה.
- ◀ את ההרצאות שניתנו במסגרת סיכום העונה, תחשיבי גידול פלפל והמלצות מעודכנות ניתן למצוא באתר מו"פ ערבה www.arava.co.il/haklaut -

**יורם צביאלי
מדריך ירקות**

אבני דרך

אחרי שנה וחצי של דיווחים על פעילות שוטפת חשבתי שאולי כדאי לעצור לרגע את השטף, לחזור אחורה ולתת סקירה קצרה על מיהי ומהי מחלקת תיירות.

המחלקה הוקמה בשנת 2001, לאור התפתחות תחום האירוח בערבה משנת 1996. מאז המחלקה פועלת לצורך קידום האזור בשתי רמות:

פיתוח תיירות - יזמות פרטית לצד קידום תשתיות אזוריות וסיוע מול הרשויות הרבות הקשורות בפיתוח תיירות.

שיווק ופרסום של התיירות בערבה לצורך יצירת מודעות למוצר התיירותי הקיים באזור, וסיוע לקידומו כמוצר אטרקטיבי ומועדף בתכנון חופשה.

מתוך הרציונאל הזה הוקם מרכז מידע המספק אינפורמציה למעוניינים לבוא לחופשה בערבה.

את הפעילות לאורך כל השנים מממנת הסוכנות היהודית במסגרת פרויקט שותפות 2000.

ללא התמיכה המשמעותית הזו התיירות בערבה לא הייתה מגיעה למימדיה הנוכחיים. חשוב לציין זאת גם לאור העובדה שתמיכת הסוכנות כיום פוחתת והולכת.

מצד אחד ניתן לראות בתהליך תעודת בגרות לתיירות. מצד שני אין להניח שמחלקת התיירות תוכל להתקיים ללא מקור מימון, והדבר מחייב חיפוש מקורות מימון חלופיים שיאפשרו את המשך קיום המחלקה ופעילותה.

מה עושה מחלקת התיירות

מחלקת התיירות פועלת בכמה מישורים:

- שיווק ופרסום באמצעות יח"צ/קניית תוכן שיווקי/קמפיינים וקניית מודעות בעיתונות ופרסום באמצעות

מממנים את פעילות מרכז המידע ומא-פשרים שותפות ומעורבות של התיירנים בעשייה האזורית.

היום, 12 שנים אחרי הניצנים הראשונים של תיירות בערבה ו-7 שנים לאחר הקמת המחלקה, לתיירות יש מקום משמעותי בפעילות האזורית. די אם נזכיר את צוקים - ישוב שהוקם מתוך אוריינטציה תיירותית מובהקת.

עם זאת ברור שיש לשוב ולבחון את הכיוון, הדרך והיעדים האזוריים והפרטיים בתחום כולו. לצורך כך הוכנה לאחרונה תוכנית אב לתיירות, מסמך מפורט שכל אחד ואחת מכם מוזמן לעיין בה על מנת ללמוד מאיפה באנו, היכן אנו נמצאים ולאן אנו הולכים. (בתחום התיירות כמובן...)

אתם מוזמנים להיכנס לאתר האינטרנט שלנו דרך הקישור המצורף ולקרוא:

www.arava.co.il

tourismadata/sum2008.pdf

בגליון הבא נחזור לשגרת הדיווח.

רינת רוזנברג
רכזת תיירות



צילום: דני הדס

האינטרנט. (בשנתיים האחרונות האינטרנט היה הזירה המשמעותית ביותר עבורנו).

קיום אירועים תיירותיים מושכי קהל ומיצרי חשיפה לאזור. או במילים אחרות: שיווק חווייתי.

קידום האינטרסים האזוריים במסגרת שותפות בפורום תיירות נגב שברשות לפיתוח הנגב.

סירי סוכנים ועיתונאים.

פיתוח פרויקטים אזוריים: מסלולי אופניים, שילוט אתרים ומסלולים, הקמה וטיפוח של מצפורים חניונים ועוד.

הפקת חומרים שיווקיים: מפות, חוברות אינפורמציה וחוברות טיולים.

מתן מידע זמין ומעודכן לכל פונה.

ליווי וסיוע ליזמים ותיקים וחדשים.

הכשרות והשתלמויות בתחומי התיירות. קידום חשיבה ועשייה אזורית

מול משרדי הממשלה והגורמים השונים המעורבים בפיתוח התיירות:

מנהל מקרקעי ישראל, רשות הטבע והגנים ואחרים.

הפעלת תחנות מידע למטיילים במעלה עקרבים ומישור ימין.

מחלקת תיירות נעזרת בגופים נוספים לקידום התחום בהם קרן קיימת לישראל, החברה הממשלתית לתיירות, משרד התיירות, והרשות לפיתוח הנגב אשר במסגרתה מתקיים פורום תיירות נגב בו אנחנו חברים, המסייע רבות לקידום הפעילות והעשייה התיירותית בנגב כולו: בשיווק, יחסי ציבור, פרסום, תמיכה באירועים והכשרות אזוריות. (במסגרת התמיכה בהכשרות, התקיימה השתלמות האזורית שעליה נכתב בעלון הקודם).

תרומה משמעותית לפעילות המחלקה מגיעה מהתיירנים עצמם המשלמים דמי חברות למחלקת התיירות. דמי החבר



עולים על הגל הירוק

צמחיות כמו עמילן תפוזי, תאית מקני סוכר ועמילן תירס, מה שמאפשר לנו למחזר אותו לקומפוסט בגמר השימוש, ולהחזירו למעגל היצור הטבעי מבלי שיותר אחריו נזק אקולוגי.

מחזיקת תיק המיחזור

צרכניית עין ירב עלתה על הגל הירוק והחליטה לפעול להפחתת השימוש בשקיות פלסטיק על ידי התושבים. לצורך כך מחולקים במקום לכל משפחה, ללא תשלום, תיקים רב פעמיים גדולים ועמידים.

ואכן, על פי נתוני הצרכניה ניכר כי כמויות שקיות הפלסטיק הנדרשות ירדו. אנחנו מקווים כי צעד מבורך זה יאומץ על ידי כל צרכניות הישובים ויוביל לשימוש מושכל וחסכני בשקיות פלסטיק שמהוות את אחד המפגעים הסביבתיים הקשים ביותר.

הדור הבא של איכות הסביבה

תוכנית אב לפיתוח בר קיימא יוצאת לדרך

כתיבת תוכנית אב לפיתוח בר קיימא במועצה תחל בחודש הבא בליווי חברת "צנובר" בניהולו של דר' חיים צבאן. החברה נבחרה מתוך מספר חברות שהציגו את עבודתן בפני ראש המועצה ונציגי המועצה.

תהליך הכתיבה יארך כשנה בשיתוף צוות היגוי שבו חברים נציגים מהישובים, מרכזי משקים, חברי הנהלת איכות סביבה במועצה ועוד.

במהלך כתיבת התוכנית יתקיימו אירועים לציבור כולו במטרה לעודד את ההשתתפות ולהשפיע על המטרות והיעדים של האזור כיום, ולדורות הבאים בתחום איכות הסביבה.

אורית דונסקי
מנהלת היחידה הסביבתית

שקית או זבל?

בחודש מאי התקיים כנס לחקלאי האזור בנושא פלסטיק מתכלה (ביו-פלסטיק) במועדון לחבר במושב עין ירב.

במפגש שמענו הרצאה מרתקת בנושא שימוש בפלסטיק מתכלה לצרכים חקלאיים לצד הצרכים הביתיים, כולל הדגמה של מוצרים שונים כגון תבניות לאריזה, פלסטיק לאריזה, פלסטיק לחיפוי קרקע, חממות ועוד.

בנוסף הוצגו שקיות פלסטיק לאשפה ביתית, לכריכים ולאיסוף אשפה אורגנית המיועדת לקומפוסטר. בשוק הישראלי ישנן כיום מספר חברות שמייצרות ומייבאות פלסטיק מתכלה, ומוצריהן עומדים בכל התקנים של האיחוד האירופי וארה"ב.

אנחנו מאמינים שהדרישה היא במגמת עליה, ככל שיבינו כי בכך ניתן לחסל למעשה את כל בעיית הפלסטיק בערבה ובכלל, לצד צמצום בשימוש בשקיות פלסטיק. הביו-פלסטיק מבוסס על מקורות מתחדשים מנגזרות אורגניות

נמרים של נייר

פחים כחולים למיחזור יוצבו בקרוב בכל רחוב.

עובדה ידועה בכל העולם היא שככל שלאנשים יש נגישות גבוהה יותר למתקני מיחזור, כך יתקבלו אחוזי מיחזור גבוהים יותר. על פי גישה זו אנחנו מנסים לקדם מרכזי מיחזור קטנים שיהיו בקצה כל רחוב בכל ישובי הערבה התיכונה, לצד מרכזי מיחזור יישובי שייבנה באזור הציבורי. לנוחיותכם, יונחו בזמן הקרוב בכל רחוב, על ידי חברת "אמניר", פחים כחולים מיוחדים לאיסוף מוצרי נייר ועיתונים בלבד ואתם מוזמנים להשליך את כל הנאסף בקרטוניה הביתית ולזרוק פניהם. קרוב לבית וללא מאמץ.

הפחים הם בעלי פתח צר בחלקם העליון על מנת לאפשר כניסת מוצרי נייר בלבד. נכון להיום, עודכנו כי באזור שלנו אחוז מיחזור מוצרי הנייר והעיתונים הוא מהגבוהים בארץ.

אנו שואפים יחד להגדיל את הכמויות עד למצב של 100% מיחזור.

לא רק חקלאות

לתושבי הערבה שלום, אני מנצל את ההזדמנות להיפרד בזאת מתושבי הערבה אחרי ארבע שנים כמנהל מרכז המו"פ האקולוגי, האח הקטן (מד"י) של המו"פ החקלאי.

עם תקציב לא אפשרי, עשינו לא מעט רוח באזור. אני מקווה ומאמין שתוצאותיה חיוביות – קומפוסט, מי-תהום, מיצויים מצמחי מדבר, אנרגיה סולארית ועוד. כל זאת תוך חיפוש נתיב מתמיד לתודעה ולהכרה של תושבי האזור.

אני מאמין בלב שלם שיש מקום בערבה למרכז מחקר נוסף שלא יחקור את מנת ההשקיה וההצללה וכיצא בזה של הפלפל בעונה הבאה...

כיוון שאני מאמין בעיקר בכני אדם, אני מצוין בסיפוק כהישג גדול את העובדה שבמסביבת הפרידה הפנימית שערכו לי היו גם ארבע סטודנטיות – מרסייה ליבוז'י מספיר ועירית גילן ילדית עין יהב, ושתי סטודנטיות שהעתיקו את ביתן לערבה. הלואי ומגמה זו תמשיך ובמקום בו עומדים שלושת הקרוונים שהעמיד, בלא מעט עמל, קודמי לתפקיד אילן ירום מעידן, יהיו עוד סטודנטים

לתואר שני או שלישי שיחקרו נושאים "ערבתיים" וחלקם אף יקבעו יתד, ויתפרנסו ממחקר.

אחד המהלכים האחרונים שיזמתי, ביחד עם רבקי אופיר שותפתי הנפלאה, היה הכנת טיוטה להקמת מרכז ידע של חקלאות, תירות, מים ואיכות סביבה במדבר.

אני מקווה שמרכז זה יהיה אבן שואבת לבנים של תושבי האזור ואחרים בכל הקשור לידעומידע בנושאים אלה שנראה שלפחות בעשרים השנה הקרובות יהיו לב העשייה באזור.

אני רוצה להודות לפרופ' אמוץ זהבי שהצטרף למרכז המו"פ ולציון את תרומתו הרבה בעידוד מחקרים

סביבתיים ובשימור טבע. תודה מיוחדת לעדנה נווה מחצבה שהוציאה לפועל לא מעט מחקרים של רבקי.

כיוון שתמיד זוכרים, מאוחר מדי, את מי ששכחנו לציון ב"תודות", אסתפק בזאת ולא אזכיר את שמותיהם של הרבה אנשים טובים שעבדתי איתם במהלך ארבע השנים.

בהצלחה לכולנו כפרטים ולערבה כיצירה מופלאה של אדם וטבע.

אריק הייליג, 052-8795837
ממרכז הארץ



פעיל, יעיל ומתאים לכל גיל

אנחנו מחשיבים את התכנית כהצלחה וכבר עובדים במרץ על הכנת תכנית



קהילה לומדת - קורס של מיכל גמליאל-קריאה פסיכולוגית

לשנה הבאה. כולם מוזמנים לקחת חלק בלימודים. אנחנו מבטיחים עניין וגיוון בתחומים שונים.

חגגנו עצמאות

חגיגות העצמאות למדינה נחגגו השנה במתכונת קצת שונה. הקהל הרב שהגיע נהנה מזיקוקין מרהיבים שהאירו את שמי הערבה, וקטנים וגדולים רקדו בהנאה רבה.

באולם רוזנטל ניתן לצפות בימים אלו בתערוכת ילידי '48 שמוצגת במקום.

סיום שנה

בחודש יוני יערכו מופעי סיום השנה בתחומי המוסיקה והספורט. בואו ליהנות ממיטב הכשרונות.

ועזרא רבינס. חנה היימן-פסח, מנהלת מפע"ם דרום של משרד הפנים, מלווה את פעילות הוועדה.

לאחרונה הוחלט כייש להכין תכנית אב לגיל השלישי ולצורך כך נבחנו ארבע הצעות שהוגשו על ידי חברות ייעוץ אירגוני. לצורך עזרה בהכנת התכנית ומימונה הוגשו בקשות למספר גופים בהם משרד החקלאות ופיתוח הכפר, א.ש.ל (ארגון שרות לזקן) ועוד.

בימים אלו אנו עומדים לפני סיום הכנת ההצעה לתכנית שתוגש למליאת המועצה לאישור עקרוני.

לאחר אישור ההצעה תוצג התכנית בפני הקהל הרחב במסגרות שונות, בישובים ובמפגש פתוח לכל הציבור.

ככה לומדים

מחודש מרץ מופעלת תכנית לימודי העשרה למבוגרים. מתוך מבחר של 6 קורסים שהבאנו כפיילוט נפתחו 4 קורסים בקולנוע, האזנה למוסיקה, אנגלית וקריאה ספרותית.

המשתתפים לומדים בקבוצות קטנות אצל מורים מהערבה - מיכל גמליאל מצופר ופנחס באומן מספיר - ומאזור באר שבע.

כחלק מן השירות שלנו לתושבים אנו פותחים מדור קבוע שיספק מידע שוטף על הפעילות המתקיימת במתנ"ס והקהילה בערבה.

נשמח לקבל מכל אחד מכם תגובות, המלצות לאירועים המתקיימים, ורעיונות רבים להעשרת הפעילות והתרבות בערבה.

מפגשים מהגיל השלישי

מזה מספר שנים מתקיימת פעילות מבורכת לקהילת המבוגרים בערבה בזכות קבוצת "מפגשים", המונה כ- 15 מתנדבים קבועים.

בקיץ 2007 הוקמה ועדת גיל הזהב בה חברים: נציגי קבוצת מפגשים, עזרא שירין, אשר לביא כנציג מליאה, עדי לזר העובדת הסוציאלית, נעמי בקר

נותנים בארוק

סדנת אומן בתחום הבארוק תתקיים ע"י המתנ"ס בשיתוף פעולה עם מחלקת תיירות. הסדנא תתקיים בין התאריכים **13-17.7.08** בחצבה. בכוונתנו ליצור מתכונת קבועה לסדנאות קייץ לסטודנטים, תלמידי מגמות מוסיקה וכל המעוניינים להשתתף בסדנאות אומן עם מיטב המורים בכל תחום.

קונצרט ליל ירח

בסיום הסדנא יתקיים קונצרט באתר העתיקות בעיר אובות



הפרוייקט הינו בתמיכת שותפות 2000 והמשרד לפיתוח הנגב והגליל במטרה להעלות את הערכה גם על מפת תיירות הקיץ

בכל גליון נביא בפניכם את הארועים לחודשיים הקרובים. ניתן לעדכן על ארועים כגון - הופעות, מכירות או אירועי ישובים ובלבד שכל האזור מוזמן אליהם. עדכון על ארועים יש להעביר לאוסי ניר בדוא"ל ossi@arava.co.il בציון תאריך ופירוט הארוע

הקייטנה הכללית
תתקיים בין התאריכים

14.8-27.7

קייטנות ספורט ומחול
תתקיימנה בין התאריכים

13-17.7

זואו אהינוג!



אנחנו מזכירים למושבים להתארגן בהתאם ולתאם איתנו את תאריכי הקייטנות כדי שלא ליצור כפילויות. מידע לכל קייטנה יצא בנפרד.

שיהיה אכזאנו קייל אהינוג זוטא

נעמי בקר
מנהלת מתנ"ס ערבה

סיום שנת הלימודים

מחנה צפרות של ביס"ש חצבה

למידה על החיים במדבר ועל ציפורי המדבר באמצעות טיולים ותצפיות ביום ובלילה. מיועד לבוגרי ד', ה', ו'.

בארוק בדרך הבשמים - סדנת מוזיקה עתיקה בערבה. כולל כיתות אומן, לימוד ונגינה, טיולים וקונצרט סיום לאור ירח. האירוע משותף למח' תירות ומתנ"ס ערבה.

מחנה זואולוגי של ביס"ש חצבה

למידה על יונקים, זוחלים וציפורים והתאמתם לתנאי המדבר באמצעות טיולים ותצפיות. מיועד לבוגרי כיתות ז', ח', ט'.

מחנה אתגרי של ביס"ש חצבה

למידה על הישרדות במדבר - חי, צומח ואדם באמצעות טיולים במדבר, גששות, ניווט, גלישה בקניונים ורחצה במעיינות. מיועד לבוגרי כיתות ז', ח', ט'.

מחנה אתגרי של ביס"ש חצבה

למידה על הישרדות במדבר - חי, צומח ואדם באמצעות טיולים במדבר, גששות, ניווט, גלישה בקניונים ורחצה במעיינות. מיועד לבוגרי כיתות ט', י', יא'.

מחנה זואולוגי של ביס"ש חצבה

למידה על יונקים, זוחלים וציפורים והתאמתם לתנאי המדבר באמצעות טיולים ותצפיות. מיועד לבוגרי כיתות ה', ו'.

תחילת שנת הלימודים

30/6

6-10/7

13-17/7

20-24/7

20-24/7

27-31/7

3-7/8

1/9

הדוכיפת במקור הראשון



בית הספר היסודי בחר בצופית כציפור הלאומית. ביתר בתי הספר בארץ חשבו אחרת...

בחודשים האחרונים התוודענו כולנו לקמפיין בחירת הציפור הלאומית. בכל המדינה נרתמו גופים ממשלתיים, גופי תקשורת ומוסדות חינוך וחברו למרכז הצפרות של החברה להגנת הטבע על מנת לקבוע, אחת ולתמיד, מי תהיה הציפור הלאומית של ישראל.

מרכז הצפרות של בית ספר שדה חצבה היה מהראשונים שפרשו כנף ובית הספר היסודי שיטים היה מראשוני בתי הספר בארץ שערכו קמפיין בחירות דמוקרטי.

במהלך החודש שקדם לבחירות בבית הספר, למדו ילדי כתות ד' אודות עשר המועמדות לתואר הציפור הלאומית:

כולבול, צופית, חוחית, פשוש, שלדג לבן חזה, סיקסק, דוכיפת, בז אדום, תנשמת ונשר.

התלמידים הכינו פוסטרים ודפי מידע על כל מועמדת ותלו אותם ברחבת בית הספר כך שכל תלמיד יוכל לצפות בהם. בבוקר הבחירות חולקו תלמידי כתות ד' לקבוצות. כל קבוצה נכנסה לכתה אחרת בבית הספר והעבירה שיעור שלם אודות הציפורים המועמדות. במהלך היום הגיעו ילדי בית הספר לקלפיות והצביעו ל"מועמדת" שלהם. בסיום היום נערך טקס לכל בית הספר ובו הוכרזה הציפור הזוכה - הצופית. ציפור שבעבר הייתה נפוצה רק באזור הערבה, וכיום ניתן לראותה בכל רחבי הארץ.

אבל בניגוד לילדי בית ספר שיטים בסיכום התוצאות הארצי נבחרה הדוכיפת.

בטקס שהתקיים בבית הנשיא בסוף מאי הכריז נשיא המדינה, שמעון פרס, על הציפור הזוכה. לטקס הגיעו נציגים

מארבעה בתי ספר שבהם מועברים שיעורי וחוגי צפרות על ידי מדריכי בית ספר שדה חצבה.

נציגת בית ספר שיטים, איה סימון מספיר, עזרה לנשיא המדינה להסיר את הלוט מתמונתה של הדוכיפת ואף התראיינה בנושא לאמצעי התקשורת. בטקס המרגש הוכיחה איה, בשם ילדי בית ספר שיטים, כי הערבה התיכונה מובילה בלמידה ויישום של ערכי שמירת טבע ואהבת הסביבה.

עודד קינן ביס"ש חצבה

צילומים באדיבות עודד קינן ומיכל סלע



כ"זה מחזור נפלא

נכונה ש"מכל מלמדי השכלתי אך יותר מכל תלמידי". נקשרתי אליכם עד כדי כך שכאשר סיימתי לחנך כנה אחת אחרי שנתיים, עברתי לחנך את הכתה השנייה של המחזור.

ליוויתי אתכם בשליחות לאוסטרליה. כשיכבה, ידעתם להתגבר על הקשיים והמשברונים שליוו את בחירת התלמידים ויציאת המשלחת והמרקם החברתי שלכם לא נפגע. אתם השכבה בראשה עמדתי במסע לפולין.

קבוצה אשר סופי, המדריכה, וחיים, איש העדות, לא מפסיקים לומר ש"אף פעם לא הייתה להם כזאת". אכן, הייתם מדהימים.

אך מעל הכול שמורה אצלי פינה חמה בלב לכל אחת ואחד מכם בזכות עצמו. כל אחד מכם הוא יחיד במינו. שימרו על ייחודכם, צאו לשלום – כל אחד לדרכו ושובו לבקר במהרה. אוהבת אתכם מאד.

דיתה בראונשטיין מחנכת כיתה יב'



צילומים: אוסי ניר



באמצעות שיחת ועידה בווידיאו שלא הוכיחו את עצמם, חזרה המגמה אל בין כתלי בית הספר וקבוצה מכובדת של שמונה תלמידים סיימו את הלימודים בהצלחה.

זו השנה הראשונה שבמגמת חינוך גופני מתקיים קורס מדריכים שבסיומו יקבלו 14 מבוגריו תעודת מדריך כושר.

ילדי מחזור כ"ז היקרים, בשבילי תמיד תהיו הראשונים. כאשר פסעתם את פסיעותיכם הראשונות בתיכון בספטמבר 2002 עשיתי זאת גם אני. יחד איתכם הפכתי לחלק בלתי נפרד מנוף בית הספר. ראשוניות נוספת עבורי היא היותכם בני המחזור הראשון שחינכתי ונכחתי לדעת כמה האימרה הידועה



רגע לפני שהם פורשים כנפיים ומתפזרים קבלו את בוגרי י"ב, מחזור כ"ז, ילידי 1990.

מה כל כך מיוחד בהם, תשאלו. אנסה להשיב ובסופו של דבר אתם תחליטו.

מחזור כ"ז הוא המחזור הראשון בו תלמידים שהחלו ללמוד במגמת תקשורת, התמידו למרות הקשיים הרבים, בזכות הרבה אחריות אישית, עבודה עצמית ולימודים בשעות לא שגרתיות וסיימו את לימודיהם במגמה בהצלחה רבה!

המחזור הזה החזיר למגמת הפיסיקה עטרה ליושנה. לאחר שנים רבות ללא מגמה זו בביה"ס, או לימודים מרחוק

במחזור כ"ז 45 תלמידים:

| | |
|---|--|
| 21 בנות ו-24 בנים מהם זוג תאומים. | הם באים מכל רחבי הערבה התיכונה: |
| 13 הם בכורים ו-24 הם האחים הצעירים במשפחה. | עיר אובות - 1 |
| | ספיר - 6 |
| | עידן - 3 |
| | צופר - 12 |
| | חצבה - 7 |
| | צוקים - 1 |
| | עין יהב - 5 |
| | פארן - 10 |

16 מתוכם, (יותר משלישו!), ידחו את הגיוס ויתרמו במשך שנה במסגרת שנת שירות במקומות שונים בארץ. היתר, יתגייסו במהלך השנה הקרובה לצה"ל.

בוסתן שיטים



ושותף. כזה הוא "בוסתן שיטים".
איך ומה בבוסתן?

תאמתי עם דבי שניפגש. הספקתי לראות סיום של שיעור לקבוצה מצומצמת שבו למעשה התלמידים הפיקו יחד עם דבי קרם אלווה ומשחה לספא. הכל מחומרים המצויים בבוסתן והם זמינים גם לכל אחד מאיתנו בדרך כלל. הישיבה הזו בנחת באווירה כל כך לא פורמלית, מלאת חדות עשייה ועניין, הייתה שובת לב.

דבי סיימה את השיעור ולקחה אותי לסיום בכל הפינות, הגינות, הערוגות והבריכות. הכל שופע בעוצמה של תחילת הקיץ בערבה. בשל ומלא זרעים. כבר אחרי שלב הירוק העמוק ויותר לכיוון הצהבהב, אבל אין לטעות. מדובר בגן מופלא עם פינות שונות שבהן ניכרת עשייה ומחשבה רבה אודות

היה זה אך טבעי שעכשיו, ממש כפסע לפני סיום שנת הלימודים, ננסה עוד ללמוד מהו הפרויקט הייחודי הזה שיש בו כל כך הרבה אהבה וכל כך הרבה ערבה.

נתחיל בהתחלה.

ככל שביררתי, שאלתי וחקרתי הפנו אותי הכל לאליהו שקותאי. מסתבר שכמו בכל דבר צריך שיהיה המשוגע לדבר ושקותאי הוא האיש שעומד מאחורי, מלפני ובתוך הבוסתן כסלע איתן שרואה לפניו מטרה גדולה: יצירת תוספת משמעותית, מחוללת שינוי ומחברת לילדים/תלמידים שבתוך המסגרת הנורמטיבית הולכים לאיבוד או פשוט לא באים לידי ביטוי, כשכל מה שנחוץ הוא ליצור גישות אחרות, זמינות, מעשירות ומעודדות למידה. כל זאת לצד יצירת דינמיקה של אחריות

הפעם במדור החלטתי לתת במה לפרוייקט שמשלב התנדבות, חינוך, חקלאות, ערכים ויוזמה פרטית בבמה ציבורית. מבולבלים? אין סיבה. הכל בגוף הכתבה.

זמן רב אני שומעת את צרוף המילים "בוסתן שיטים". לפעמים זה בא רק כשם קוד "הבוסתן" זה תמיד נשמע מזמין ותמיד נראה שמי שמדבר על הבוסתן מדבר באהבה ובהערכה גדולה.

השילוב של חקלאות, טבע והתייחסות לתהליך המופלא של חיים בטבע. הבוסתן מכיל בתוכו גן ירק, פינת ליטוף, דיר עיזים, פינת כינוס, חממה טכנולוגית (לצורך ביצוע ניסיונות וביוטופים), שטח פתוח ובו צמחייה מגוונת, בריכת דגים, כיתה ירוקה (מקום אשר מאפשר לימודים מחוץ לכיתה הפורמלית), טאבון, משתלה ועוד ועוד פינות היוצרות מרחב פעילות שבו המחזוריות והטבע הם נותני הטון ויוצרי המסגרת. יש בבוסתן עושר של גירויים ורבדים ואושר אמיתי של השותפים לעשייה – הילדים. הצילצול להפסקה נשמע ומעט אחריו מתחילה ריצה של ילדים המגיעים לבלות את ההפסקה בבוסתן. דבי ורונן העירו את תשומת ליבי לכך שהילדים נכנסים בריצה ויוצאים בהליכה. זה נכון, הבוסתן משרה עליהם רוגע ונינוחות ואין יפה מזה. תחושת ביתיות ושייכות היא ברכה גדולה בכל מסגרת וודאי שבתוך מסגרת

חינוכית בית ספרית. השותפים לפרוייקט אף מעידים שבשנות פעילות הבוסתן ניכרת ירידה באלימות. זה ודאי בא לצד ביטחון עצמי ושמתחיים בבית הספר ובמסגרות הנוספות.

מי ומה בבוסתן?

הבוסתן פועל מזה 4 שנים והוא תוצאה של שיתוף פעולה בין בית הספר היסודי ובראשו המנהלת מרגלית מור, לבין הורים עם יוזמה התנדבותית שהתאגדו על מנת לאפשר תוספות ללימוד הקונבנציונאלי.

לאפשר זה כמה דברים:

מקום, כח אדם, זמן, תוכן, ומשאבים חומריים (כן, כסף!).

את המקום סיפק בית הספר (וכמובן המועצה).

כח האדם – כדי שמקום כזה יפעל, יתפקד ויתפתח צריך שיעבדו בו ויתחזקו אותו. לשם כך גויסה דבי רבינס ואיתה עובד רונן שושני. בעבר היתה גם אוסן

מנדיל בצוות הבוסתן. דבי היא בוגרת לימודי טיפול באמצעות בעלי חיים והבוסתן היווה דרך טובה ליישם את הלימודים. הקריאה לבוא ולרכז את הפרוייקט בהחלט הגיעה לאדם הנכון בזמן הנכון.

זמן – בית הספר צריך היה להקצות שעות לימוד בבוסתן. לא דבר מובן מאליו אבל הזמן הוקצה ומסגרת השעות נבנתה.

תוכן – לצורך בניית מערך הלימוד יצרה קשר מרגלית מור עם "הגן הבוטני", וניתן לבוסתן ליווי שיצר תוכנית עבודה גילית שמחברת לימוד עם חוויה (ראו מסגרת).

לכל זה צריך משאבים – אז מאיפה מגיע הכסף, מי תורם ולמה? כאן אולי לב ההתנדבות שלשמה אנחנו כאן.

כמו שכבר אמרתי בהתחלה: זה מתחיל באליהו שקותאי. שביחד עם 8 שותפים נוספים מהערכה הקימו את חברת היצוא EDOM. מצע ההקמה של החברה קובע המשך בעמוד הבא



הבוסתן – כך זה עובד

תוכנית הלימודים השנתית לכל כיתה מכיתה א' ועד כיתה ו' יוצרת תהליך שבו בכל שנה עולה וגוברת השותפות והאחריות של התלמידים. לכל כיתה מוקדשת שעה שבועית בבוסתן במסגרת מערכת השעות. בכיתה א' הפעילות מתבססת על משחק, סיפור וטיפול בבעלי חיים. סוג הפעילות מוגדר כפעילות חווייתית והיא אינה דורשת אחריות ואינה כוללת עבודה. בכיתה ב' הלימודים הם תחת מסגרת של נושא מלווה – מזרע לזרע. ישנה מסגרת פעילות לימודית ולא רק חוויה.

בכיתה ג' הנושא המלווה – הצמח. הילדים עובדים בבוסתן ושותפים לאחריות שבטיפול בו.

בכיתה ד' הנושא המלווה – ביות בעלי חיים, איכות סביבה ומים. ישנה גם הקבלה עם נושאים הנלמדים בלימודי המדעים. כמו בכיתה ג' הילדים עובדים בבוסתן ושותפים לאחריות התחזוקה והטיפול.

בכיתה ה' הכיתה מחולקת לקבוצות עבודה וכל קבוצה אחראית על ביצוע פרויקט שמשלב בבוסתן ויישאר בסופו של דבר בבוסתן.

בכיתה ו' המסגרת ללימודים היא – יזמות. במסגרת זו התלמידים עובדים על פרויקט של גידול חקלאי שאותו הם

מוכרים ביום הפתוח של המו"פ – עציצים, חמוצים, וכדומה. חלק מהלימודים בכיתות הגבוהות (ה'–ו') מתקיימים במו"פ.

במסגרת הפעילות בכל הכיתות הילדים מבשלים מתוצרת הגדלה בבוסתן, מייצרים קרמים, כשמים ושמינים ואוספים זרעים מהצמחים.

ילדי החינוך המיוחד זוכים ל-4 שעות שבועיות במסגרת אינטימית, מפרגנת ונטולת שיפוט.

מסגרת הלימודים בבוסתן מקיימת חיבורים רבים עם החומר הנלמד בבית הספר. בהפסקות הבוסתן פתוח לכל התלמידים המעוניינים לבלות בו מעבר לשעות הלימודים הקבועות.

המשך מעמוד קודם

בוסתן שיטים



ישלבוסתןשותפים רבים וכל אחד מתנדב בהתאם לאוריינטציה שממנה הוא מגיע. אם במסגרת ארגון מוסדי, חברה

כלכלית או אנשים פרטיים - כל אחד שותף בהתאם ליכולתו ולאישיותו.

ישנם הורים שהתגייסו ומתגייסים לפרויקטים בתוך הבוסתן. מבניית ברכת דגים, ועד לתרומת ציוד חקלאי, שתילים, זרעים, ייעוץ והכוונה. ישנן חברות כמו "זרעים גדרה" שתרמה סכום נכבד להקמת הפרויקט, והסוכנות היהודית, באמצעות פרויקט שותפות 2000, שותפה במימון הפרויקט בשנתיים האחרונות.

שיתופי פעולה נוספים מחכים להתגבש ולהתרחב כמות שיתוף הפעולה עם המו"פ שכיום תמיד שמחים לסייע בצידוד ובידע. זה רק נכון וטבעי לחזק ולקיים שיתוף פעולה חינוכי לימודי בין בית הספר לבין

ש- 10% מרווחי החברה ישמשו לקידום החינוך בערבה.

כדי להבין קצת יותר נפגשתי עם איילה הורוויץ מעין יהב. איילה היא אחת מהשותפים בחברת EDOM והיא אמא ל- 4 ילדים. גם היא, כמו שקותאי, ביקשה ליצור כלים נוספים ללמידה המקובלת ובאה לעניין כולו מתוך ראייה מתודית של הכלים המאפשרים למידה דרך חוויה והמחשה.

איילה רואה את החינוך כסוגיה מרכזית בחיים שלנו כפרטים וכחברה ומוכנה להקדיש לקידום משאבים רבים. והיא אכן עושה זאת, בגיוס תרומות ושותפים להמשך קיום הפרויקט בכל דרך ולמרות הקשיים (והרי תמיד ישנם קשיים).

כדי לסבר את האוזן מעט מספרים ברשותכם: בשנת הפעילות הראשונה של הבוסתן עלות ההקמה והתחזוקה של המקום עמדה על 60,000 ₪. היום, ארבע שנים אחרי, עלות הקיום השנתי של הפרויקט עומדת על 180,000 ₪ שנאספים "מכל מקום אפשרי".

תחנת הניסיונות האזורית. גם שילוב של פעילויות עם בית ספר שדה חצבה יכול להיות מעניין ומפורה.

מכל האנשים שעמם דיברתי הבנתי שהבוסתן מתקיים ויוכל להמשיך להתקיים בתנאי ששלוש הצלעות המקיימות אותו ימשיכו לתמוך זו בזו כפי שתמכו עד עתה:

בית הספר, ההנהלה וצוות המורים - בלעדיהם לא מתקיימת המסגרת לפעילות ואיתם, צוות הבוסתן המקיים את הפעילות ומתפקד כלב הפרויקט.

מימון - ולכל זה הכרחי שיהיו מי שיתנו את החזון והממון.



צילומים: הילה אלבז

נוטעים תקוות

המוסדרים ולהימנע מרמיסת החי והצומח.

בקרו ביקום על ידי קק"ל שביל "הליכה בריאותית" שיקשר בין האתרים. כולם מוזמנים ליהנות מביקור במקום.

טלילה ליבשיץ

מחלקת קהילה ויער מרחב דרום - קק"ל

משפחת אלבז ממושב חצבה רתמו את קק"ל והתושבים לשידרוג החורשה שבכניסה למושב.

החורשה שזכתה לשם "חורשת הילדים", סופחה ושולטה בשלטים המספרים על העצים, שימושים מסורתיים ואגדות. נחל גידרון טופל אף הוא, חריצי הקוליסים של רכבי השטח טושטשו, הצומח היחודי שולט בשטח והנהגים מתבקשים לנסוע כשבילים

מתגרים במוות

מאגר שיזף אינו משחק ילדים. שובבות נעורים עלולה להסתיים באסון.

מאגר שיזף, בנפח של 180,000 מ"ק, נבנה בתוך מאגר נקרות על ידי חברת מקורות להגברת יציבות אספקת המים באזור הערבה. אל המאגר נכנסים מי קידוחים מכל האזור ונאגרים בו בשעות שבהן אין צריכה. בזמני צריכה מוגברת המים נשאבים מהמאגר למערכת אספקת המים האזורית. המאגר בנוי מסוללת עפר היקפית שעל גביה מונחות שתי שכבות של יריעות פלסטיות דקות. היריעה התחתונה אוטמת ומונעת מהמים

לחלחל לקרקע. היריעה העליונה אטומה לקרינת השמש ותפקידה למנוע אידוי, זיהום או גידול מסה בקטריוולוגית במים. היריעה העליונה צפה על פני המים ועולה או יורדת בהתאם לשינוי מפלס המים במאגר. לאחרונה אנו עדים לתופעה מסוכנת ביותר: ילדים ובני נוער נכנסים למאגר והופכים אותו ל"מתקן שעשועים" תוך גרימת נזקים חמורים ליריעה וסיכון חייהם. הם עוברים את הגדר ההיקפית שנמצאת סביב לשטח המאגר, קופצים ומחליקים על יריעות המאגר. לפני חג הפסח נתפסו מספר ילדים מהאזור בשטח המאגר על ידי סייר של מקורות כשהם מחליקים וקופצים על היריעות. הוסבר לילדים על הסיכון הטמון

במעשיהם והם הוזהרו שאם ימצאו בעתיד בשטח המאגר הם יטופלו בכל הנוקשות על ידי רשויות החוק, כולל פתיחת תיק פלילי על הסגת גבול וגרימת נזק. חשוב להבין: מדובר ביריעה דקה ביותר בעובי של 1.6 מ"מ שצפה על פני המים, בעוד שעומק המים במאגר בימים אלו עומד על כ-9 מטר. אם חלילה היריעה תקרע, מי שעליה יחליק למים והיריעה תיסגר מעליו ללא אפשרות יציאה, בדומה להליכה על שכבת קרח דק. מדובר במוות ודאי ואכזרי בטביעה!

זוהי רולטת מוות ידועה מראש שחייבת להיפסק מיידית כדי שלא נאבד בדרך זו אף לא אחד מתושבי הערבה.

יובל פלאוט
מנהל "מקורות" ערבה



מאגר שיזף פתוח ומכוסה ביריעה. צילומים: גלעד לבני

יש חינוך אלטרנטיבי



מהו בית ספר אלטרנטיבי ובמה הוא שונה מבית ספר רגיל?

דני מצפון מסביר: התפתחות הציביליזציה, התקשורת המתקדמת וכמות הידע הזמין לכל, מחייבים שינוי תואם גם בחינוך. המסד החינוכי לא הצליח להדביק את הקצב המהיר של המציאות המשתנה. התודעה האנושית מתפתחת באופן מואץ והילדים של היום שונים מאלה שהיו ילדים לפני 50, 100 או 200 שנים. הורים רבים מחפשים חינוך מתקדם יותר לילדיהם ובתי ספר אלטרנטיביים צצים כפטריות אחרי הגשם בארץ ובעולם. הילד, כמו כל יצור חי הבא לעולם, לומד את העולם תוך כדי פעילות פיזית, בהתנסות ובאופן חווייתי. ההתפתחות הפיזית, המנטאלית והרגשית קשורה באופן ישיר לפעילותו של הילד. ככל שהילד מתבגר כך גדלה יכולתו להשקיע מאמץ גם בפעילות מנטאלית.

היכולת להשקיע מאמץ מנטאלי קשור לתהליך התפתחותי שהקצב שלו שונה מילד לילד.

בית הספר האלטרנטיבי ער לתהליך זה ועוקב בתשומת לב רבה אחר מקומו של כל ילד בתהליך התפתחותו האישית. בבית הספר הרגיל הילדים חייבים מיומם הראשון בכתה א' לעמוד בתוכנית לימודים מוכתבת, הדרישות לא תמיד תואמות את מידת מוכנותו ויכולתו של כל ילד, ילדים רבים סוגרים את ליבם ואינם אוהבים את בית הספר. ילדים שמתקשים מרגישים עצמם נכשלים ומתוסכלים.

בבית הספר האלטרנטיבי ההתנהלות שונה לגמרי והקניית ידע אינה מטרה ראשונה במעלה. ראשית, חשוב לא לקלקל את הדחף הטבעי ללמוד ולהתפתח הקיים באופן טבעי אצל כל אחד.

ספורט, התעמלות, משחקי כדור, ריקודי-עם, ריקוד קלסי ומודרני, יוגה, טאי-צ'י, שחיה, רכיבה, יצירה בחומרים שונים, ציור, פיסול ומוסיקה - כל אלה עדיפים בהרבה על פני הישיבה הדמומה מול המורה המרצה בכתה.

נושאים רבים וחשובים אפשר ללמוד בפעילות שטח וטוילים. למידה חווייתית היא למידה שתמיד זוכרים ומעוררת את הרצון להמשיך וללמוד. השאיפה של בית הספר היא לאפשר לכל ילד לפתח את כישורנותו הייחודיים בספורט, אומנות, מוסיקה או כל תחום אחר.

למעט מספר מקצועות ליבה, כל ילד יכול לבחור את הנושאים אותם הוא רוצה ללמוד. בחירותיו של הילד מחייבות אותו ללמידה רצינית כולל כל המטלות הקשורות לנושא שבחר. כשהילד לומד נושאים שבחר בהם בעצמו הסבירות גבוהה שהוא ייהנה ויאהב ללמוד. בבית הספר האלטרנטיבי אין כיתות בהם עומד מורה ומרצה מול עשרות תלמידים. כאן יושבים סביב שולחן המורה עם קבוצת תלמידים קטנה ללימוד נושא משותף.

ילדים בגילאים שונים יכולים להיות שותפים ללימוד נושא מסוים. רק בצורת לימוד כזאת יכול להיווצר קשר קרוב ותומך בין התלמיד והמורה. רק כך יכול המורה לעמוד על הלך רוחו וקשיו של כל תלמיד ולעזור לכל אחד על פי צרכיו.

טיפול בבעלי החיים בפינת החי והעבודה בגינה האורגנית גם הם חלק חשוב ובלתי נפרד מהוו החיים בבית הספר. בבית הספר האלטרנטיבי הילדים שותפים באופן מלא לכל ההחלטות והיוזמות הקשורות לחיי בית הספר ואף מקיימים מנגנון גישור לשיוב סכסוכים.

אין חילוקי דעות על כך שאיכותו של בית ספר נובעת מאיכות מוריו. אישיותו של המורה מחנך היא זו שבעטיה הדברים נעשים ולא בתוקף סמכותו. המורה הוא זה שבהשראתו יוכל הילד לפתח ביטחון בעצמו, ביטחון בעולם ובערכי החברה. אין כל מקום לאישיות בינונית כשמדובר במורה מחנך.

בית הספר יקדם בברכה מעורבות של כל מי שירצה לתרום בכל תחום מפעילויותיו.

האם יש מקום לבית ספר נוסף באזור דליל אוכלוסין כאזורנו? האם לפיצול מערכת החינוך לא יהיו השפעות חברתיות מזיקות?

אכן, יש הגיון בהשקעת כל המשאבים בבית הספר הקיים, אך, יש גם הגיון רב בכך שתהיה אופציה לחינוך אלטרנטיבי לאלו החפצים בכך. למעשה, אנו מציעים שבית הספר האלטרנטיבי יהיה שלוחה של בית הספר הקיים בשליטתה של מנהלת בית הספר היסודי. האיחוד ימזער את הנזק שבפיצול מערכת החינוך וגם יאפשר תקצוב בית הספר האלטרנטיבי על ידי משרד החינוך.

שילוב כזה עובד טוב בין בית הספר הדמוקרטי בפרדס חנה לבית הספר היסודי בכרכור, ויש להם נכונות לעזור לנו ובוודאי שנוכל ללמוד מאלה שכבר עברו את התהליך.

אני מכירה את

מדור חדש בו נערוך היכרות עם תושבי האזור. הפעם נועה ריבנך מעין יהב נפגשת עם יאיר לדרמן מצוקים. יאיר, בן 34, יליד ירושלים, יזם, מפיק אירועים, יועץ ברשות לפיתוח הנגב, מורה לאייקידו, נשוי לשירה ואבא לאריאל.

יאיר, איך הגעת לפה?

המשיכה שלי אל חיים בלב מדבר החלה בשנות ילדותי, כאשר המדבר מאחורי השכונה שלי בירושלים היה מגרש המשחקים שלי. כאשר התבגרתי, אני וכל החברה שלי התחלנו לרכב על אופנועים ולהרחיב את המסעות המדבריים. ההמשך הטבעי היו מסעות במדבריות בעולם - מקסיקו, אפריקה, דרום אמריקה, ארצות הברית וירדן. מסעות אלו חזקו בי את השאיפה לחיים במדבר. למזלי, פגשתי את שירה וגיליתי שיש לי שותפה לחלום.



יאיר ואריאל לדרמן

אבל מכאן ועד למעבר לצוקים הדרך ארוכה, לא?

כן... אני עבדתי כמנכ"ל חברת הפקות אירועים מהמובילות בתחום ולשירה הייתה חברה מצליחה לעיצוב אירועים (וכך גם נפגשנו). עבדנו מאוד קשה ומסביב לשעון אבל זו הייתה הדרך הבטוחה לחיי רווחה כלכליים. אחרי שבע שנים של עבודה אינטנסיבית החלטנו שדי. אנחנו חותכים. לקחנו את האופנוע ונסענו לשבוע דרומה. חרשנו את הנגב לאורכו ולרוחבו והגענו גם לערבה. הסתובבנו כאן במושבי האזור ובכל מקום שהגענו הסתכלנו עלינו בפליאה ושמחו למסור שככל הנראה במושב השכן מחפשים מתיישבים חדשים. כבר כמעט שהתייאשנו ובסוף במקרה או שלא במקרה פגשנו את עופר מחאן דרך הבשמים שסיפר לנו על צוקים. כשהגענו לצוקים הבנו שזהו. מצאנו את שחיפשנו.

ומה אתם מתכננים לעשות כאן?

אנחנו עובדים על המיזם התיירותי שלנו שהוא סוג של הגשמת חלום - מלונית אקולוגית משולבת עם מרכז סדנאות לאמנויות לחימה. אמנויות הלחימה הן חלק גדול מחיי ב-29 השנים האחרונות ובכוונתי להקדיש להם מקום מיוחד כאן. כרגע אני מעביר חוגי אייקידו בחצבה ואני שמח שיש היענות לנושא כאן בערבה.

אז יאיר, את מי אתה מכיר?

נועה ריבנך
מושב עין יהב

אני מאמין שנוכל גם לגייס כספים ממקורות חוץ להקמת בית הספר החדש ובסופו של דבר מהלך זה יהיה שדרוג משמעותי לנושא החינוך בערבה.

ומה עכשיו?

אנו, קבוצת ההורים שגיבשנו את חזון בית הספר האלטרנטיבי בערבה, הנחנו את חזוננו על שולחן ועדת החינוך האזורית. ענייננו אמור לעלות בישיבת מליאת המועצה. ב-11 בנובמבר תתקיים פגישה עם מנהל הסמינר לחינוך דמוקרטי אליה יוזמנו תושבי האזור. לתמיכת הציבור ברעיון יכולה להיות השפעה מכרעת אם יקום הדבר או ייפול.

מי הם חברי הצוות היוזם?

רנית בשן, שירי בר-לב, קטיה שץ וחיים חזן מצוקים. יעל טנא ודני מצפון מעין-יהב. איילת ביגר וגומר להב מביס"ש חצבה. קרן תמיר, אפרת רם ושחר זהבי מעידן.

לסיום ובנימה אישית. שואלים אותי, "מה לך ולעניין הזה, הרי ילדיך סיימו את בית הספר כבר מזמן?"

והתשובה היא: יש אימרה ש"היום, הוא היום הראשון של שארית חיינו", אז בשארית חיי אני מרגיש את הצורך לעשות את המעשים בעלי החסד הרב ביותר שבמגבלותי אני יכול לעשות. אינני אומר זאת אלא בכדי לנסות לשכנע את כל התושבים לתמוך ברעיון. שהרי מה יכול להיות רב ערך יותר מאשר לספק לילדים היוצאים מדי בוקר מהבית מסגרת מעשירה ותומכת בה יוכלו להיות שמחים ומאושרים.

הנושא הועלה בתמציתיות רבה ואשמח להוסיף ולשוחח עם כל מי שירצה.

דני מצפון
מושב עין יהב

לתגובות ניתן לפנות לדני מצפון
נייד: 052-3666287
לתגובות: mitzafon@arava.co.il

כיצד עובד הטיפול ההוליסטי? בין רפואה לתרפיה

של המטפל לראות את המטופל ולהתחבר אליו באופן אנושי ומשם לסלול את הדרך אל אמונה של השני בעצמו ובחיים.

בין רפואה לתרפיה

אחת הבעיות שעמדו בפני הרפואה המשלימה בעבר (ובאופן חלקי גם היום), היא ההתייחסות הרפואית אליה על פי המודל הרפואי המבודד את מכלול הגורמים אשר יש בהם כדי להשפיע על הטיפול, וכך לבחון את יעילותם.

חשוב לזכור כי הטיפול ההוליסטי הוא יותר תרפיה מאשר רפואה, ובמובן זה הוא אינו מתמטי וטכני כלל ועיקר אלא מושתת על תהליכים רבים ומורכבים אשר חותרים להעמיק את הקשר עם שורשי הבעיה באופן רגשי וגופני כאחד, ובכך להשפיע על מצבו הבריאותי של האדם.

לפיכך היכולת לבחון את יעילותו ואופן השפעתו של הטיפול הוא לא רק בבחינת הטכניקה הספציפית אשר בה מטופל האדם הניגש לטיפול, כי אם בעצם התאמתו של זה לטיפול והתאמת הסגנון הטיפולי לאישיותו ולצרכיו האינדיבידואליים.

טיפול מגע, דמיון מודרך או שיחה יכולים להיות יעילים ומיטיבים לאדם אחד וטפלים, טראומטיים או אנמיים לאחר, אם הם ניתנים בתזמון או במינון הלא נכון או על-ידי המטפל הלא מתאים.

רבות הדעות הגורסות כי לטיפול ההוליסטי השפעה מרפאה כאשר הוא ניתן לאדם כחלק מתהליך שלם של החלמה ומודעות.

במרכזים רבים בארץ (ב"ח בלינסון, איכילוב, אסף הרופא, תל-השומר ועוד) כבר קיימות מרפאות המנסות להתאים את הטיפולים ההוליסטיים השונים לחולים הסובלים ממחלות שונות. החל מחולי סרטן כלה בחולי לב וטרשת עורקים ועד למצבי שיקום שונים.

מטרת כל הטיפולים היא להעניק סביבה נוספת בה יוכלו חולים אלה להתחבר לכוחותיהם הפנימיים ובדרך זאת לסייע

מנת לעזור להאיץ את תהליכי הריפוי. לעיתים מעצם המפגש של האדם עם עצמו בנוכחותו של מטפל, המכוון אותו להתמקד ולהתבונן בעצמו, יוכל הוא לחוות את עצמו מנקודות מבט שונות ובכך להבין את עצמו ואת התהליכים הסמויים מן העין אשר יתכן והתחוללו בתוכו באמצעות הסימפטומים באתיים הגיע לטיפול.

במצבים פסיכוסומטיים הגוף מספר בשפתו, שפת התחושות והכאבים, את מה שאין הנפש יכולה לספר במילים. על מנת להצליח להעביר את שפת התחושות לשפה של מילים, איתן ניתן לעבוד, עובר המטופל תהליך של מודעות פנימית לעצמו, בו הוא מגלה את עולמו הפנימי, ובתוך כך עשוי לזהות את הדפוסים והאצירה הסימבולית אשר התרחשה בגופו וגרמה לסבלו.

על פי הגישה ההוליסטית הגוף מהווה מפה סימבולית לחיי הנפש עליו משוחק תיאטרון החיים שלנו, ודרך הבנת הדרמה הגופנית ניתן להגיע אל הדרמה הרגשית ולהפך.

בתהליך הטיפולי נעשה שימוש בכלים רבים אשר יכולים להוות את הגשר בין העולמות- הגוף והנפש, ובכך לאפשר את הידיאלוג המרפא.

לדוגמה: טיפולי מגע הניתנים באופן מותאם עשויים להוביל לאסוציאציות וזיכרונות מוקדמים אשר יכולים להוביל להבנת המשמעות של הקשר בינינו ובין גופנו לאורך היסטוריית חיינו.

הבנת המשמעות של האופן בו אנו מזינים את עצמנו (מנטאלית, רגשית ופיזית) מאפשרת שינוי נכון של תזונה ובכך הטמעת השינוי בחיינו. התבוננות בתחושות הגוף ובדימויים אשר עולים מתוכו יכולים להוות גשר ישיר ומהיר אל המשאבים הגופניים שלנו מחד, ואל החרדות הנסתרות שלנו מאידך. חיבור למשמעות, חיוני בתהליכי ההתפתחות.

הכלי הבסיסי והראשוני ביותר הוא היכולת

בטור זה אביא עדכונים על חידושים מעולם הרפואה המשלימה בישראל ובעולם, ואתאר את השפעותיה על מערכת הבריאות בכלל ועל האדם בפרט.

אשמח לפרסם ולהגיב על שאלות ותשובות בנושא שעשויות לעניין את הכלל.

הרפואה המשלימה כבר הפכה לחלק משגרת החיים המערביים המודרניים. ואולם, עדין מתנוססות מעליה השאלות: איך היא עוזרת? ולמי היא מועילה?

הרפואה המשלימה היא תחום רחב אשר מקיף תחומים רבים. חלקם מסורתיים - רפואה סינית, צמחי מרפא, הילינג וכו' - השואבים את יסודותיהם מרפואות מזרחיות או מערביות עתיקות.

חלקם מודרניים הנשענים על בסיסי מידע מערביים כגון: אבחונים העושים שימוש בשפת הרפואה והפסיכולוגיה, אך מעניקים להם משמעויות והתערבויות טיפוליות אלטרנטיביות (נטורופתיה, הומיאופתיה, פסיכותרפיה הוליסטית, דמיון מודרך טיפולי מגע וכו').

לכל סוגי הטיפול מכנה משותף אחד והוא הגדרתם כ"טיפול הוליסטי", כלומר, כזה המנסה לתת מענה לגוף ולנפש אשר נשען על יחסי הגומלין המורכבים ביניהם.

גוף נפש

היום כבר ברור כי הגוף והנפש אחד הם. מחקרים נוירולוגיים ופסיכולוגיים מראים כי פעילות וחוויה גופנית משפיעים על הנפש, ומאידך כל חוויה רגשית משפיעה על הגוף. החל מתחושות רקע גופניות, דרך כאבים פיזיים ועד שיח אינטימי אשר משחררים הרמונים וחומרים כימיים במוח הגורמים לרגיעה או עוררות.

בתוך הקשת הרחבה של הטיפולים המשלימים ישנו עיקרון בסיסי והוא הכבוד הניתן לחיבור העמוק בין שני החלקים הללו ולדינאמיקה ביניהם. לעיתים יפעיל המטפל אזורים גופניים בעבודתו ובכך יאפשר לחומרים וחסומות להשתחרר על

רגע של הסטוריה

מדור מאת אמנון נבון

לא סמים

הזרעים בתוך ההלקטים הגדולים ויבשו, נקטפו ההלקטים ידנית לתוך שקים והובאו לחצר המושבוץ. שם הונחו אחד ליד השני על ברזנט וטרקטור דרך על השקים ושבר לרסיסים את ההלקטים.

לאחר מכן שפכו את תוכן השקים לתוך נפה שהוכנה מרשת חלונות שנמתחה בין שני מוטות עץ, שני אנשים ניערו והתקבלו כמה שקים של פרג טהור שהועמסו אחר כבוד על מכונית הפולקסווגן של הגזבר וזה הביאם לתל אביב ומכר אותם לסוחר של גרעינים ופיצוחים בתל אביב בשם חממה.

היכול היה כ-40 ק"ג לדונם והתמורה היתה גבוהה. בשנים הבאות הגדילו את השטח מדי שנה. בשנת 1966 גודלו בשטחי צופר, שנמצאים מול צוקים, ליד מאגר צופר ועובדו באותן שנים ע"י עין יהב, 80 דונם פרג.

עם הגדלת השטחים נקנה קומביין ישן שקצר ודש את הפרג וחסך את עבודת הידים המרובה. שרידיו של קומביין זה נמצאים עד היום בג'אנק שליד המוסך בעין יהב.

יש להניח שבאם יחפוץ מישהו כיום לגדל פרג, ימצא עצמו תוך זמן קצר בתוך זינזאנה משטרית כשידיו אזקות.

בתחילת שנות ה-60 עם הפיכתה של עין-יהב מהיאחזות ליישוב אזרחי (מושבבוץ – מושב/קיבוץ), חיפשו פרנסי הישוב גידולים חדשים שאפשר יהיה להתפרנס מהם.

אחד הרעיונות היה גידול פרג. באותם ימים סמים לא היו באופנה, אמנם ידעו באופן עקרוני שמפרג מפיקים אופיום, אבל לא ידעו איך וזה גם לא עניין אישי. גידול פרג היה טעון ברישיון מהמשטרה, אבל הערכה היתה באותו זמן מחוץ למדינת ישראל וכמובן מחוץ לחוק. העניין היה בגרעיני הפרג שמלאו את ההלקטים (הלקט – פרי יבש המתבקע ובו זרעים רבים) הגדולים המשמשים למילוי אזני המן ולציפוי מיני מאפה.

השגנו זרעים וזרענו. והנה הגידול הצליח, אמנם היו בעיות, היה צריך ללמוד מהו העומק המתאים, ומכיוון שמכונת הזריעה דאז, לא יכול היה לזרוע זרעים קטנים בצורה מדויקת, ערכבו את הזרעים עם סולת לצורך דילול (מספר ימים לאחר הזריעה חזר אחד החברים מגן הירק ודיווח שהסולת נבטה...).

בתחילה גידלו מספר קטן של דונמים, הפריחה היתה מרהיבה, כל השטח פרח בבת אחת בצבע סגול ומשבשלו

להם בתהליכי הריפוי. דוגמאות לכך ניתן לראות במחלקה האונקולוגית בבלינסון שעושה שימוש ברפואה סינית ובדמיון מודרך בשילוב עם הרפואה הקונבנציונלית, באסף הרופא ישן קבוצות תרפיה בהן חולי לב מקבלים בנוסף לתכנית התזונתית והאימוץ הגופני גם למידת טכניקות מדיטציה ושחרור מתחים, כמו גם קבוצת תמיכה.

יחד עם זאת, ישנם מקרים רבים נוספים בהם הטיפול ההוליסטי מציע הכוונה לאורך חיים בריא ושמירה על קשר נכון ומיטיב של האדם עם עצמו ועם סביבתו, גם ללא קשר למחלה זו אחרת.

זאת נעשה באמצעות הרחבת המודעות העצמית וככל שמתיר הדבר גם העמקת הקשר עם דפוסיו הנסתרים והגלויים בהתנהגותו השזורים לאורך חייו ומתבטאים בהווה. הבנתם מסייעת בקבלת שליטה ובהרחבת יכולת הבחירה של האדם להגיב לאירועי החיים הכה לא צפויים וידועים מראש.



רונן לוי, תושב צוקים הוא פסיכותרפיסט גופני הוליסטי ונטורופת.
לתגובות: ronenl@arava.co.il



צילום באדיבות אמנון נבון

עם "רותם במדבר"

בעלה, כבר שנים בעסקי הקייטרינג.

רועי, מאיפה התחלתם?

"בית הקפה שייך לאמא ולי ואת הקרדיט לשם "רותם במדבר" אנו זוקפים לחני ארנון. אמא נהגה לארח לארוחת צהריים את כל הנכבדים והתורמים מרחבי העולם שהמועצה הזמינה לאזור.

אפילו נשיאי המדינה חיים הרצוג ויצחק נבון נהנו ממטעמיה. ואולמרט, אם הוא היה יודע איזה אירוח ברמה הכינו לכבודו ביום הפתוח... (הייתי שם. היה מדהים, שא.) כשאלום רוזנטל נפתח בהשקעת תורמים, נעמי ורועי זכו במכרז לפתיחת בית קפה.

"כאן חלה תפנית חיובית ובכל אירוע שמתקיים באולם אנו נהנים מכל רגע לשרת את הבאים", רועי ממשיך ומספר, "הייתי בכלל חקלאי". ואני מדמינת איך החברה מדברים על פלפל דינמו והוא כבר עשה מסמפטי אנטי פסטי. בתור ילד הוא תמיד היה שותף להכנות במטבח – מנקה דגים וקולף ירקות.

בבית הקפה ברור לכולם: העבודה היא עבודה עצמית, אין לקנות מוכן. הכול מעשה ידי בני המשפחה – טרי, לא תעשייתי אסטטי ובעיקר באיכות גבוהה.

זה בטח לא פשוט כמו שזה נשמע?

"לא פשוט, נכון. העבודה רבה ולפעמים לפני אירוע אמא ואני עובדים לילות שלמים במטבח על מנת להספיק להכין הכול גם טעים, גם איכותי ובעיקר בזמן. השם חשוב לנו ביותר, אנו משתדלים (ומצליחים, אני מוסיפה) לתת שרות באיכות גבוהה ללא פשרות ויחס אישי".

איך אתם מתארגנים? אני מנסה להקשות. יש בעיות?

"לא תמיד קל לחזות את מספר האנשים שמגיעים. חשוב לנו שלא יחסר ותמיד ישנם פחדים, חששות, ועודפים". מה שנחמד בעיני הוא שכולם זורקים מילה, משתתפים בראיון בשמחה אבל



שרותי קייטרינג ובית קפה בבעלות נעמי ורועי רותם. מסע ולו הקטן ביותר מצריך עצירה קלה בצד הדרך. לנקות את האבק, לשתות קצת מים ואם אפשר אז למה לא קפה ומאפה?

בצרוף נפלא של גבינות, מטבלים ואהבה רבה בהכנה תוך דקות מוגש טוסט טעים ועסיסי, ועוד לא דיברנו על המרקים ושאר מני מאפה. ואפילו לא הזכרנו במילה את הקפה.

לצורך הראיון הגעתי ליום סיכום עונה שנערך באולם וחשבתי לשבת עם רועי. לשבת? סליחה, אני ישבתי. ורועי? הוא כבר תיקתק חמש פעולות במרץ רב: מילא מקרר, הזיז ארגז, מזג קפה, העיף מבט אל המטבח, בדק את העוגות ובעיקר חייר ללקוחה ודאג שהכול יהיה בסדר. נעמי שלמדה מלונאות יחד עם יונתן רותם,

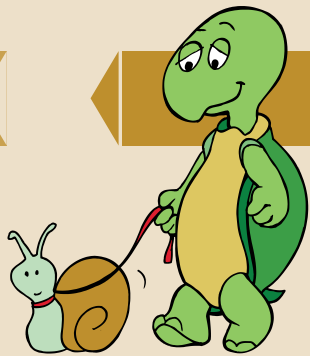
כשאומרים תרבות בערבה חושבים על מופעים, מריצים בראש סרטים והצגות ובעיקר מריחים את עוגת השמרים של נעמי רותם.

בית הקפה רותם במדבר נותן מענה לתושבי הערבה לכל אירוע המתקיים באולם רוזנטל שבספיר לפני, אחרי ותוך כדי... לפעמים זו הסיבה האמיתית לצאת מהבית.

בן מוכשר ואמא מקצוענית חולקים יחדיו סינר אפוף בריחות של ירקות טריים שבו במקום מוצאים את מקומם בתוך לחם חי (ובריא).

חיות וחיוכים

מדור מאת ד"ר עירית גרינשטיין



מעריכים חיים

אותם סימנים התנהגותיים, וגם השינויים במוחם זהים לחולים במחלת האלצהיימר. חשוב לכן לתת לכלב מזדקן גם גירויים מנטליים. גם מחלות לב מתפתחות אצל כלבים וחתולים וניתן לשנות לחלוטין את תוחלת ואיכות החיים שלהם בעזרת אותם כדורים הניתנים לאנשים חולי לב.

כבר היו מספר לא מבוטל של כלבים שהגיעו עם בעלים המשוכנע שבא להמית את הכלב כי קשה לו לזוז והוא משתעל וזקן, ולאחר בדיקה הסתבר באופן לא מפתיע שמסתמי הלב זקנים גם הם. כדור אחד ביום הפך את הכלב לצעיר בכמה שנים והוא חזר לתפקוד מלא.

השמנה, כאבי מפרקים, איבוד חושי הראיה הריח והשמיעה – כולן תופעות שמתפתחות עם השנים. כלב שמתעורר בהדרגה יודע יפה מאד להסתדר בסביבה המוכרת לו גם בעיוורון מוחלט. הוא אינו זקוק לכלב נחיה... תוספת אבץ יכולה לשפר מאוד את חוש הריח שחשוב כל כך לכלבים. מזון מסחרי המיועד לכלבים זקנים מכיל תוספת אבץ.

החרשות עצמה אינה משנה את איכות חייו של הכלב אלא רק עלולה להפוך אותו לפגיע יותר לתאונות. לכן, יש להיזהר לא לדרוס כלב שאינו שומע כשיוצאים אחורנית מהחניה.

נכון, הזקנה היא לא תמיד דבר יפה. כלב זקן לפעמים מסריח יותר, נראה פחות אתלטי, השיניים נושרות ועוד ועוד אבל אין דבר חינוכי יותר לילדינו מאשר להראות להם שגם לזקנה מגיע כבוד, ולטפל בחמלה ובאהבה באותם בעלי החיים שאיתנו כבר שנים רבות. הרי כולנו חושבים על הרגע שבו אנחנו כבר לא נהיה כל כך אטרקטיביים. זו דוגמא יפה מאין כמוה לדרך שבה היינו רוצים שינהגו גם בנו בזקנתנו. וכשמגיע הרגע ורק אז – ניתן לעזור להם לסיים את חייהם בשלווה כשבני משפחתם סביבם.

בגיליון הבא, לקראת עונת השתילות – זהירות רעל עכברים.

ערב אחד מצלצל הטלפון ועל הקו אישה מודאגת: "החתולה שלי נושמת בכבדות ולא אוכלת..." ובכן, ראיתי כבר כמה מקרים כאלה, חשבתי לעצמי! אולי זאת תאונה שעברה החתולה, אולי מחלת חום גבוה. כיוון שהחתולים לא מספרים מה קרה ומה גרם למצב הנוכחי, אני יודעת שכאשר חתול מראה סימני מחלה הוא באמת חולה ולא תמיד יש לו 9 נשמות. לכן הסכמתי לראות את החתולה למרות השעה המאוחרת.

למרפאה הגיעו שלוש – האם, הבת והחתולה. השאלה הראשונה שיש לשאול, בת כמה החתולה? ובכן, מצביעה האם על הבת- בתי בת 21. החתולה הגיעה קצת לפני, ובחשבון פשוט...

בדקתי את החתולה ולא הצלחתי למצוא שום סימן שירמז על מחלה או תאונה. פשוט תשישות. חיכיתי כל הזמן שתעלה את שאלת המתת החסד שכן זו עולה תמיד כשמדובר בבעלי חיים זקנים. אולם האם והבת כלל לא חשבו על אפשרות כזאת. קיצורו של דבר – טיפלנו בחתולה במשך מספר ימים, וראה זה פלא – היא החלימה וחיה לה חיים שלווים על הספה במשך שנה נוספת. בסופו של דבר היא מתה מוות טבעי – מות נשיקה.

הדיון בנושא המתת חסד הוא ארוך וסבוך. להוציא מקרים של תאונות קשות שיכולות להגרם בכל גיל, עם השנים פיתחתי גישה פרקטית לנושא ואני גורסת כי כמעט לכל בעל חיים שמגיע אלי לצורך המתה בגלל זקנה, מגיעה הזדמנות אחת נוספת.

לרוב מדובר בשיפור איכות החיים של החיה והאפשרויות הן רבות. בעלי חיים זקנים, כמו אנשים זקנים, זקוקים למשל לתזונה מיוחדת והיום ניתן למצוא מזונות רפואיים המתאימים לכל גיל ולכל מצב.

חלקם גם יפיקו תועלת רבה מפעילות גופנית מבוקרת וממשככי כאבים הניתנים על בסיס קבוע. המצב המנטלי של בעלי חיים זקנים גם הוא משתנה. למעשה, את מחלת האלצהיימר חוקרים כיום במקרים רבים על כלבים. מסתבר שהם מראים את

לרגע לא מפסיקים להכין, לסדר לארגן ולחייך. למרות הלחץ הרב ואולם מלא חקלאים ושאר מוזמנים, העבודה מתנהלת ביעילות רבה וכל אחד יודע את מקומו. כל בני המשפחה נרתמים לבית הקפה – אמא, אבא, שרון, תמר. וכמובן ענת ובשעת הצורך מתגברים בעובדים נוספים.

"מאז שסאלי צור פנתה אלינו לארגן בר-קפה לחגיגת בר מצווה של רון לפני שלוש שנים, אנו ממשיכים לקבל הזמנות מדי שנה לכל סוגי האירועים – חתונות, בר מצווה, ושאר שמחות... ישנם חודשים עמוסים יותר ועמוסים פחות ומשתדלים לתת מענה באיכות גבוהה לכולם."

איך אתה מרגיש לפני ואחרי?

"לפני, פרפרים. אבל אחרי שלוש שעות ללא עצירה (לתשומת לב כל ההולכות, שא), מרימים את הרגליים ההרוגות ונהנים מתחושת הסיפוק. ברמות גבוהות זה לא רק בגלל הביזנס זה בעיקר בשביל הכיף וההנאה."

משפט שכדאי לאמץ: אם אתה עובד במשהו שאתה אוהב זו לא עבודה. ואני מוסיפה, אחרת בטח היו עושים את זה תאילנדים.

לסיום אני מבקשת מכל אחד משפט צידה לדרך.

יונתן רותם: אני מנקה לפני ואחרי. מחייך בהנאה וממשיך לעבוד.

נעמי בנועם ובאהבה רבה: אני נהנית כמו שלא נהייתי בחיים.

שרון וענת רואות את הפוטנציאל הרב של האזור לחגוג בו אירועים.

רועי: מקווה שהמקום יתפתח יחד עם המודעות של תרבות יציאה מהבית. לשבת וליהנות מבית הקפה שלנו.

לסיום, שאלתי את הלקוחות מה בפיהם (המלא).

רני חן: קפה במדבר-א"א! משו. משו.

מעין אדר: אחלה. שדרוג לחיים פה.

טעמתי אהבתי וממליצה בחום מהביל של קפה במדבר.



לוועדי ההורים של היסודי והתיכון!

תודה רבה על ערב ההוקרה

שהקדשתם לנו, העוסקים

בחינוך, ב-15/6/08

ערב מרגש, טעים ומהנה אשר

התקיים בברכה בעין ייב.

ערב בו הבעתם את תודות

האזור לנו העוסקים בחינוך

הילדים סביב השעון

ערב בו נתתם לנו כוחות

להמשיך הלאה במלאכת הקודש.

ערב בו הבעתם אמונתכם בנו -

אנשי החינוך באזור

ולכם עזרא ורועי - תודה על

שאיפשרתם קיומו של ערב

חשוב זה וכיבדתם אותנו

בברכותיכם.

דיתה בראונשטיין, מחנכת כיתת י"ב,

בית ספר שיטים



הם רוכבים וזוכים

תחרות בית ספרית ברכיבה מערבית בבן שמן

צוות ההדרכה, שכלל חמישה מדריכים בראשות עידו כהן, הפגינו מקצועיות וסבלנות רבה ויחד עם ההורים הגאים מכל רחבי הערבה, היו צוות העידוד הטוב ביותר שהיה אפשר לבקש. ההפנינג הגדול היווה את סיומה של שנת הדרכה מוצלחת בחוות צופר.

רוכבי החווה פותחים את עונת התחרויות של הליגה הישראלית וכולכם מוזמנים להתעדכן, לצפות וליהנות. נתראה בפעילויות הקיץ השונות.

אורית אלקיים ועידו כהן
חוות צופר

בצהרי יום שישי הכרוז שב ומכריז על שם מוכר. בתחרות הבית ספרית בחוות בן שמן הוא קורא בשמו של רוכב נוסף מחוות צופר כזוכה באחד משלושת המקומות הראשונים...

תחרות הסוסים ברכיבה מערבית התקיימה בסוף מאי וכינסה יותר מ-6 בתי ספר לרכיבה מרחבי הארץ לתחרויות אינטנסיביות. הרוכבים מחוות צופר - מכיתה א' (!) ועד המבוגרים הוכיחו שוב ושוב את שליטתם בסוסים ואת יכולותיהם המצוינות ברכיבה.



הנבחרת הצעירה של חוות צופר. צילום באדיבות החווה

סופר פנקייק

הי ילדי, מה שלומך?
תקשיב רגע, יש לי משהו
חשוב להגיד לך. אתה
שומע?

הלו... יש מישהו בבית?
הלו... אתה שומע?

איפה האוזניים של הילד
הזה? זה הילד שלי! למה
הוא לא מקשיב לי?

איך אני יכולה ללמד אותו
משהו? איך אני יכולה
להעביר לו מסר?

הסיטואציה מוכרת לכם? אתם מנסים
לדבר איתם אבל הם בשלהם, נמצאים
בעיצומה של מלחמת דרגונבולים,
דרקונים, אבריים ומפלצות.

אני מרגישה שחום מתפשט בכל גופי
ומתחילה לבצע נשימות הרגעה, יוצאת
מהבית מסתכלת לשמיים, לוקחת אויר,
ומחכה שאיזו תוכנה תגיע.

והנה זה בא: "מפגש". מילה קצת רצינית
לשיחה עם הילד המתוק הזה.
הרי גם אצל אנשי עסקים זה עובד ככה
אז כנראה שווה לנסות.

טוב, אז איך מוציאים מהכוח אל הפועל?
משחק TAKI, כדורסל? קצת כבד עליי
להזיע עכשיו... דגדוגים? אולי נלך לבשל
משהו ביחד?

מה אתה רוצה שנבשל? "פנקייק", קולות
צהלה ושימחה נשמעים בבית.
שנינו רצים בהתלהבות למטבח, מעיפים
מחבתות, מערבלים את הביצים עם
הקמח, הסוכר, והלבן.

חלק מהבלילה עפה על הרצפה, הארונות
כבר מרוחים, אבל אני מתאפקת.
מחממים את השמן וקדימה, יוצקים את
המתוקות לתוך המחבת. והן מתנפחות

אז תראו איזה כלי נגיש וזמין שנמצא בכל
בית ומשרת כל כך הרבה מטרות.

הגיע הזמן לעבור למתכון "סופר פנקייק":

המצרכים:

6 כפות קמח תופח

2 כפות סוכר

1 לבן

1 ביצה

מערבבים עם מזלג את כל החומרים,
מחממים שמן בעומק של 1 ס"מ.

יוצקים עם כף מהבלילה (כמו שעושים
סופגניות מהירות), הופכים אותם
במהירות שלא ישרפו.

אפשר להגיש עם אבקת סוכר או דבש.

כרמית



כרמית שירין תושבת עין יהב מורה
ומרצה ל"פיזיקה משפחתית"
לתגובות: scarmit@arava.co.il

להן ונראות כמו סופגניות מעוכות.
אנחנו עורכים את השולחן, שמים מפה
חגיגית, שתי צלחות, אבקת סוכר ומייפל
ושנינו מתיישבים וזוללים את הפנקייקים
המתוקים.

איזה אושר! נוצצות העיניים וסוף כל סוף
נפתחות גם האוזניים.

איזה כיף! אני מרגישה שנוצר פה קשר.
"אז אתה שומע חמוד אתה זוכר ש..."
וההמשך כבר מוכר לכם.

והנה ציטוט שמצאתי: "כל התקדמות או
עיכוב שלנו בחיים הם פונקציה של איכות
הדיאלוג עם האדם שמולנו" ("פיזיקה
משפחתית- ספר עקרונות").

מיומנויות במנות גדושות

ובהמשך לסיפור הזה, נפגשתי השבוע
עם חברה ושוב שוחחנו על אוכל.

היא סיפרה לי שבעבר עבדה עם ילדים
אוטיסטים וחלק גדול מתהליך הלמידה
והריפוי היה קשור בהכנת אוכל.
אז הנה כמה רעיונות:

אירגון וסדר

הוצאת המצרכים מהמקרר, ספירת
המוצרים הנדרשים, סידור על משטח
העבודה.

קריאה

קריאת הוראות ההכנה.

תחושתיים

מגע במרקמים שונים וחומרים שונים,
לישה עם הידיים, טעימות.

מוטוריקה גסה

חיתוך, עירבוב.

תחושת מעורבות והעלאת ערך

"הכנתי משהו טעים לכל בני הבית"

ריכוז

בתהליך הבישול אנחנו מרוכזים בכך
שהאוכל יצא טעים ולא חושבים מחשבות
לא רצויות.

וכמובן, איך כמעט שכחתי,

דרך ליצור קשר.

יום הולדת 66 למדינה



צילומים: גלעד לבני



מפגשים מיוחדים

בכל שבועיים מתפרסמת אגרת אינטרנטית של ראש המועצה על הפעילות הנעשית במסדרונות המועצה. האגרת נשלחת כיום לכ- 400 מנויים. אם ברצונכם לקבלה ולהתעדכן בנעשה, אנא שלחו את כתובת הדוא"ל שלכם לאוסי ניר - ossi@arava.co.il

קבלת קהל

במשרד ראש המועצה בכל יום שלישי
בין השעות 16:00-18:30 אחר הצהריים

לתיאום פגישה אנא פנו ללשכה בטלפון 08-6592201





פסטיבל לילות ירח בדרכי הבשמים



FORMEDIA



אירוח ולינת:

חבילות אירוח אטרקטיביות
לבאי הפסטיבל.



אטרקציות:

סיורים מוזרכים מהזריחה
ועד לשקיעה המדברית.



איכות הסביבה:

הפסטיבל יתקיים
על פי עקרונות ירוקים.

17.7.08 יום ה'
יהודית רביץ
מוש בן ארי
18.7.08 יום ו'
שלום חנוך
בקונצרט רוק

סוף שבוע של
מוסיקה
ואיכות סביבה

הפסטיבל יתקיים בפארק גולדה ליד מרחצאות "נווה מדבר" (20 דק' מבאר שבע)
כרטיסים "קסטל": *8965, 03-6045000
לינות ואטרקציות: 08-6564184, www.rng.org.il

הסעות חינם מת"א ע"י חברת מטרופולין



הרשות לפיתוח הנגב



המשרד לפיתוח
הנגב והגליל



מרחב האפשרויות של ישראל



הוא זה קיץ מקנה אבטחה!

